

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 20 martie 2014¹

Cauza C-220/13 P

**Kalliopi Nikolaou
împotriva**

Curții de Conturi a Uniunii Europene

„Recurs — Decizia 99/50 a Curții de Conturi — Investigație preliminară — Investigație internă efectuată de OLAF — Presumpția de nevinovăție — Cooperare loială — Competența Tribunalului”

1. Prin recursul formulat, doamna Nikolaou solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 20 februarie 2013, Nikolaou/Curtea de Conturi², prin care acesta a respins acțiunea în despăgubire prin care se urmărește obținerea reparării prejudiciului pretins suferit de recurentă în urma neregulilor și a încălcărilor dreptului Uniunii pe care Curtea de Conturi a Uniunii Europene le-ar fi săvârșit împotriva acesteia.

I – Cadrul juridic

2. Decizia 99/50 Curții de Conturi din 16 decembrie 1999 privind condițiile și metodele de efectuare a investigațiilor interne pentru combaterea fraudei, a corupției și a oricăror activități ilegale care afectează interesele financiare ale Comunităților (denumită în continuare „Decizia 99/50”) prevede la articolul 2:

„Orice funcționar sau agent al Curții [de Conturi] care are cunoștință de dovezi care conduc la prezumția existenței, în cadrul instituției, a unor posibile cazuri de fraudă, corupție sau orice activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Comunităților informează imediat cu privire la aceasta secretarul general al Curții [de Conturi]³.”

Secretarul general transmite imediat Oficiului [European de Luptă Antifraudă (OLAF)], precum și președintelui Curții [de Conturi], care transmite informația membrului responsabil din sectorul căruia îi aparține funcționarul sau agentul, orice dovezi pe baza cărora se poate presupune existența neregulilor menționate la primul paragraf de mai sus și efectuează o investigație preliminară, fără a aduce atingere investigațiilor interne efectuate de [OLAF].

[...]

Membrii, funcționarii și agenții nu trebuie să fie supuși în niciun caz unui tratament inechitabil sau discriminatoriu ca urmare a unei comunicări prevăzute la paragrafele de mai sus.”

1 — Limba originală: franceza.

2 — T-241/09, denumită în continuare „hotărârea atacată”.

3 — Denumit în continuare „secretarul general”.

3. Articolul 4 primul paragraf din Decizia 99/50 prevede:

„În cazul în care apare posibilitatea implicării personale a unui membru, funcționar sau agent al Curții [de Conturi], partea interesată este informată rapid, atât timp cât acest lucru nu riscă să prejudicieze investigația. În orice situație, la finalizarea investigației, nu pot fi trase concluzii care fac trimitere nominală la un membru, funcționar sau agent fără ca părții interesate să i se fi oferit posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere asupra tuturor faptelor care o privesc.”

II – Istoricul litigiului

4. Recurenta a fost membră a Curții de Conturi din 1996 până în 2001. Potrivit unui reportaj apărut la 19 februarie 2002 în cotidianul *Europa Journal*, eurodeputatul Staes ar fi intrat în posesia unor informații privind acțiunile nelegale ale recurente din timpul mandatului acesteia în calitate de membru al Curții de Conturi.

5. Prin scrisoarea din 18 martie 2002, secretarul general a transmis directorului general al OLAF un dosar care conținea elemente referitoare la acest aspect, pe care el însuși și președintele Curții de Conturi le-ar fi cunoscut. În plus, secretarul general solicita OLAF să îi precizeze dacă era necesar să informeze recurenta despre existența unei investigații care o privea, în conformitate cu articolul 4 din Decizia 99/50.

6. Prin scrisoarea din 8 aprilie 2002, președintele Curții de Conturi a informat recurenta despre existența unei investigații interne efectuate de OLAF în urma articolului apărut în *Europa Journal*. Prin scrisoarea din 26 aprilie 2002, directorul general al OLAF a informat recurenta că, în urma informațiilor pe care acest serviciu le primise de la domnul Staes și pe baza unui dosar de investigație preliminară întocmit de secretarul general, fusese inițiată o investigație internă, la care recurenta ar fi invitată să coopereze.

7. Potrivit raportului final al OLAF din 28 octombrie 2002, informațiile care privesc recurenta ar fi fost furnizate domnului Staes de doi angajați ai Curții de Conturi, dintre care unul ar fi fost membru al cabinetului recurente. Acuzațiile examinate priveau, în primul rând, sume de bani pe care recurenta le-ar fi primit din partea personalului său cu titlu de împrumuturi, în al doilea rând, pretinse declarații false ale unor cereri de reportare a unor zile de concediu pentru șeful său de cabinet care au condus la rambursarea acestuia a aproximativ 28 790 de euro cu titlu de zile de concediu neefectuat pentru anii 1999, 2000 și 2001, în al treilea rând, utilizarea mașinii de serviciu în scopuri care nu sunt prevăzute de reglementarea aferentă, în al patrulea rând, dispunerea atribuțiilor șoferului recurente în scopuri care nu sunt acoperite de reglementarea la care se raportează, în al cincilea rând, o politică de absentism în cadrul cabinetului recurente, în al șaselea rând, activități comerciale și intervenții pe lângă persoane plasate la nivel înalt pentru a facilita astfel de activități exercitate de membri ai familiei sale, în al șaptelea rând, o fraudă săvârșită în cadrul unui concurs și, în al optulea rând, fraude referitoare la cheltuieli de reprezentare percepute de recurentă.

8. OLAF a concluzionat în sensul că există posibilitatea să fi fost săvârșite încălcări care pot fi calificate drept fals și uz de fals și înșelăciune în ceea ce privește cererile de reportare a zilelor de concediu ale șefului de cabinet al recurente. Potrivit raportului final, este posibil ca recurenta și membrii cabinetului său să fi săvârșit infracțiuni penale în legătură cu sume de bani pe care prima le-ar fi primit, potrivit persoanelor implicate, cu titlu de împrumuturi. În aceste condiții, OLAF a informat cu privire la aceasta, în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 1999 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă⁴, autoritățile judiciare luxemburghize pentru ca acestea din urmă să investigheze faptele care pot arăta că au fost săvârșite infracțiuni penale.

4 — JO L 136, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 129.

9. În ceea ce privește celelalte acuzații, cu excepția celei de fraudă săvârșită în cadrul unui concurs, OLAF a evidențiat posibile nereguli sau semne de întrebare referitoare la comportamentul recurenteii și a sugerat Curții de Conturi luarea unor măsuri corective în privința acesteia din urmă, precum și măsuri având ca obiect îmbunătățirea sistemului de control în cadrul instituției.

10. La 26 aprilie 2004, recurenta a fost audiată în cadrul ședinței restrânse a Curții de Conturi în vederea eventualei aplicări a articolului 247 alineatul (7) CE. Prin scrisoarea din 13 mai 2004, președintele Curții de Conturi a arătat că, în ceea ce privește trimiterea cauzei la Curte în scopul aplicării articolului 247 alineatul (7) CE, pentru motivul că recurenta ar fi solicitat și obținut împrumuturi personale de la membrii cabinetului său, unanimitatea impusă de articolul 6 din Regulamentul de procedură al Curții de Conturi, astfel cum a fost adoptat la 31 ianuarie 2002, nu fusese obținută în cadrul unei ședințe care a avut loc la 4 mai 2004. În această privință, președintele Curții de Conturi a adăugat că o mare majoritate a membrilor instituției au considerat că comportamentul recurenteii era absolut inadecvat. În ceea ce privește zilele de concediu ale șefului de cabinet al recurenteii, președintele Curții de Conturi a arătat că, întrucât cauza se afla pe rolul instanțelor luxemburgheze, instituția își amânase decizia în așteptarea soluțiilor adoptate în procedurile aferente.

11. Prin hotărârea din 2 octombrie 2008, chambre correctionnelle du tribunal d'arrondissement de Luxembourg [Camera corecțională a Tribunalului Districtual din Luxemburg] (Luxemburg) a achitat recurenta și șeful de cabinet al acesteia cu privire la acuzațiile de fals și uz de fals, de fals în declarații, în subsidiar, de reținere a oricărei indemnizații, subvenții sau alocații fără drept și, cu titlu mai subsidiar, de înșelăciune (denumită în continuare „hotărârea din 2 octombrie 2008”). Tribunal d'arrondissement de Luxembourg a considerat, în esență, că anumite explicații furnizate de șeful de cabinet al recurenteii și de aceasta din urmă ridicau îndoieli cu privire la seria de elemente de probă adunate de OLAF și de poliția judiciară luxemburgheză prin care se urmărea să se demonstreze că șeful de cabinet în cauză s-a aflat în concediu nedeclarat timp de mai multe zile în 1999, în 2000 și în 2001. Prin urmare, tribunal d'arrondissement de Luxembourg a constatat că exactitatea faptelor reproșate recurenteii nu fusese stabilită dincolo de orice îndoială și că, dat fiind că de cea mai mică îndoială trebuia să profite inculpatul, recurenta trebuia achitată de acuzațiile formulate împotriva sa. În lipsa unei căi de atac, hotărârea din 2 octombrie 2008 a rămas definitivă.

12. Prin scrisoarea din 14 aprilie 2009, recurenta a solicitat Curții de Conturi să publice în toate ziarele luxemburgheze, germane, elene, franceze, spaniole și belgiene o comunicare referitoare la achitarea sa și să informeze celelalte instituții ale Uniunii Europene cu privire la acest lucru. Cu titlu subsidiar, în cazul în care Curtea de Conturi nu ar proceda la aceste publicări, recurenta a solicitat o despăgubire de 100 000 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral, sumă pe care aceasta se angaja să o utilizeze pentru a efectua respectivele publicări. Recurenta a solicitat de asemenea Curții de Conturi, în primul rând, să îi plătească 40 000 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat de procedura în fața instanțelor luxemburgheze și 57 771,40 euro cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat de aceeași procedură, în al doilea rând, să o despăgubească pentru toate cheltuielile efectuate în special în fața judecătorului de instrucție și a tribunal d'arrondissement de Luxembourg și, în al treilea rând, să o despăgubească pentru cheltuielile efectuate pentru procedura în fața Curții de Conturi.

13. Prin scrisoarea din 7 iulie 2009, președintele Curții de Conturi a transmis recurenteii decizia adoptată ca răspuns la respectivele cereri. Pe de o parte, această decizie a respins argumentele invocate în scrisoarea din 14 aprilie 2009 și, pe de altă parte, a comunicat recurenteii că Curtea de Conturi urmărise să stabilească, pe baza informațiilor de care dispunea, dacă faptele prezentau un nivel de gravitate suficient pentru a sesiza Curtea pentru ca aceasta să se pronunțe cu privire la existența unor încălcări ale obligațiilor care reveneau fostului membru în temeiul Tratatului CE și la necesitatea de a aplica eventuale sancțiuni. În această privință, Curtea de Conturi a indicat recurenteii elementele care o determinaseră să decidă să nu sesizeze Curtea, printre care figurau în special achitarea recurenteii prin hotărârea din 2 octombrie 2008 și lipsa unui prejudiciu cauzat bugetului comunitar, ținând seama de rambursarea sumei plătite fără a fi datorată domnului Koutsouvelis, șeful

de cabinet al acesteia⁵.

III – Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

14. Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 16 iunie 2009, reclamanta a introdus o acțiune în despăgubire prin care solicita obligarea Curții de Conturi la plata sumei de 85 000 de euro majorată cu dobânzi începând cu 14 aprilie 2009, cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat de acțiunile și de omisiunile acestei instituții, sumă pe care se angaja să o utilizeze pentru a publica achitarea sa.

15. În susținerea acestei acțiuni, reclamanta a invocat mai întâi șase motive privind încălcarea gravă de către Curtea de Conturi a normelor de drept al Uniunii care conferă drepturi particularilor. În continuare, aceasta a subliniat existența unei legături de cauzalitate directe între încălcarea amintită și prejudiciul moral și material suferit ca rezultat al acesteia.

16. Tribunalul a respins acțiunea în cauză, considerând că Curtea de Conturi nu săvârșise niciuna dintre încălcările dreptului Uniunii reproșate.

17. În special, în măsura în care prezintă un interes pentru prezentul recurs, Tribunalul a constatat, la punctele 27-32 din hotărârea atacată, că acțiunile Curții de Conturi referitoare la investigația preliminară nu erau nelegale. Astfel, transmițând OLAF dosarul care conținea primele informații colectate înainte de a fi ascultat reclamanta, această instituție nu ar fi încălcat nici cerințele care decurg din interpretarea coroborată a articolelor 2 și 4 din Decizia 99/50, nici dreptul la apărare al reclamantei sau principiul imparțialității.

18. Tribunalul a răspuns de asemenea, la punctele 44-47 din hotărârea atacată, la criticile întemeiate, pe de o parte, pe faptul că Curtea de Conturi ar fi omis să adopte o decizie formală de achitare a reclamantei cu privire la orice acuzație în privința acesteia în urma hotărârii din 2 octombrie 2008 și, pe de altă parte, pe faptul că președintele Curții de Conturi ar fi inclus, în scrisoarea din 13 mai 2004, o observație nepoliticoasă și superfluă cu privire la poziția exprimată de majoritatea membrilor instituției. Punctele criticate au următorul cuprins:

„44 Trebuie să se arate că omisiunea reproșată Curții de Conturi nu este afectată de nelegalitate.

45 În această privință, în primul rând, este necesar să se sublinieze că reclamanta a fost achitată pe baza îndoielilor care au luat naștere, potrivit hotărârii din 2 octombrie 2008, din anumite explicații furnizate de șeful de cabinet al acesteia în timpul ședinței publice. Fără să fie necesar să se pronunțe cu privire la caracterul rezonabil al îndoielilor evidențiate de tribunal d'arrondissement de Luxembourg, se impune constatarea că acest motiv de achitare nu implică faptul că acuzațiile împotriva reclamantei sunt lipsite de orice temei, ci, astfel cum a arătat instanța menționată, implică faptul că acestea nu au fost stabilite dincolo de «cea mai mică îndoială».

46 În al doilea rând, astfel cum susține Curtea de Conturi, revine exclusiv autorităților judiciare naționale sarcina de a examina acuzațiile pe plan penal și Curții, de a le aprecia pe plan disciplinar în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE. Curtea de Conturi nu era, așadar, competentă să se pronunțe în această privință.

47 În al treilea rând, nu se poate deduce din lipsa unei sesizări a Curții în temeiul acestei din urmă dispoziții că Curtea de Conturi apreciază că faptele invocate împotriva reclamantei sunt lipsite de orice temei. Astfel, potrivit articolului 6 din Regulamentul de procedură al Curții de Conturi, astfel cum a fost adoptat la 31 ianuarie 2002, sesizarea în discuție este decisă în unanimitate. În

⁵ — Punctele 47-49 din scrisoarea din 7 iulie 2009.

consecință, deși este adevărat că lipsa unei sesizări implică faptul că nu s-a întrunit unanimitatea, acest lucru nu se opune ca aceasta să nu echivaleze cu o luare de poziție a Curții de Conturi în ceea ce privește exactitatea faptelor. În acest context, nu era inadecvat ca președintele Curții de Conturi să indice reclamantei că marea majoritate a membrilor instituției au considerat comportamentul său inacceptabil, împiedicând astfel ca lipsa unei sesizări a Curții să poată fi interpretată ca o pretinsă contestare a exactității faptelor reproșate, ceea ce nu ar corespunde de altfel realității.”

19. În sfârșit, Tribunalul a răspuns la critica potrivit căreia Curtea de Conturi ar fi trebuit, în temeiul obligației sale de solitudine, să efectueze comunicări către presă și către instituții cu privire la achitarea reclamantei. În această privință, Tribunalul a considerat, referindu-se la motivele prezentate la punctele 45 și 46 din hotărârea atacată, că din obligația de solitudine nu se poate deduce nicio obligație de publicare a achitării reclamantei.

IV – Motivele și principalele argumente invocate în susținerea recursului

20. În susținerea recursului formulat, recurenta invocă patru motive.

21. Prin intermediul primului motiv, recurenta reproșează Tribunalului că a încălcat principiul prezumției de nevinovăție, prevăzut la articolul 48 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) și la articolul 6 alineatul (2) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”). Astfel, acest principiu garantează, printre altele, că o instanță a Uniunii nu poate pune la îndoială nevinovăția unei persoane acuzate atunci când această persoană a fost declarată nevinovată în prealabil printr-o hotărâre judecătorească penală națională definitivă. Reiese de aici că Tribunalul ar fi considerat în mod greșit, la punctele 43-46 și 49 din hotărârea atacată, că nu era „afectată de nelegalitate” omisiunea Curții de Conturi, pe de o parte, de a adopta o decizie prin care să se constate lipsa definitivă a citării recurentei în fața Curții și, pe de altă parte, de a restabili reputația acesteia.

22. Recurenta critică în special formularea punctului 45 din hotărârea atacată, considerând că aprecierea Tribunalului care figurează la acest punct constituie o încălcare vădită a principiului prezumției de nevinovăție. Astfel, din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului ar rezulta că împrejurarea că achitarea recurente a fost motivată de existența unei îndoieli nu poate avea niciun efect asupra obligației Tribunalului de a nu își întemeia hotărârea pe motivul de achitare în discuție.

23. Curtea de Conturi răspunde că primul motiv se întemeiază pe o nerespectare a sferei de aplicare a articolului 6 alineatul (2) din CEDO, precum și a articolului 48 alineatul (1) din cartă. Astfel, prezumția de nevinovăție s-ar aplica în cazul persoanei acuzate în fața instanței care trebuie să decidă cu privire la vinovăția sau nevinovăția acesteia în raport cu capetele de acuzare formulate în fața acesteia. Or, în cadrul acțiunii în răspundere extracontractuală introduse de recurentă, vinovăția acesteia în raport cu dreptul penal luxemburghez nu era în discuție. Tribunalul nu putea încălca, așadar, prezumția de nevinovăție.

24. Pe de altă parte, acest motiv ar fi întemeiat pe premisa eronată că Curtea de Conturi și Tribunalul ar fi efectuat o reexaminare a temeiniciei hotărârii din 2 octombrie 2008. Curtea de Conturi consideră că, dimpotrivă, fiecare instituție, în exercitarea propriei competențe în contextul cauzei, a acceptat această hotărâre și a dedus de aici concluziile care se impuneau în cadrul proceselor lor decizionale respective. În special, Tribunalul ar fi considerat hotărârea din 2 octombrie 2008 ca un element de fapt de care trebuia să țină seama în aprecierea legalității actelor sau omisiunilor Curții de Conturi.

25. Curtea de Conturi deduce din punctele 120-122 din Hotărârea din 11 iulie 2006, Comisia/Cresson⁶, că, recunoscând totodată că tribunal d'arrondissement de Luxembourg a constatat că exactitatea anumitor fapte reproșate recurenteii nu fusese stabilită dincolo de orice îndoială și că, în consecință, persoanele în discuție trebuiau să fie achitate cu privire la capetele de acuzare referitoare la infracțiuni de drept penal luxemburghez formulate împotriva acestora, niciun element nu împiedica Tribunalul să efectueze o altă apreciere a acelorași fapte în contextul examinării unei eventuale răspunderi extracontractuale a Curții de Conturi în raport cu dreptul Uniunii. Procedând astfel, Tribunalul nu ar fi pus nicidecum în discuție hotărârea din 2 octombrie 2008 și nici prezumția de nevinovăție de care reclamanta beneficia în fața acestei instanțe.

26. Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta reproșează Tribunalului că a încălcat principiul cooperării loiale, consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE, față de tribunal d'arrondissement de Luxembourg, prin denaturarea considerațiilor și a aprecierilor efectuate de acesta din urmă.

27. În opinia acesteia, principiul menționat ar presupune că, atunci când o instanță națională a pronunțat o hotărâre care a dobândit autoritate de lucru judecat și prin care o persoană este achitată cu privire la încălcările care îi erau reproșate, instituțiile Uniunii, inclusiv Tribunalul, ar fi obligate să respecte o asemenea hotărâre și să nu o priveze pe aceasta din urmă de efectul său util.

28. Or, deși faptele în discuție sunt identice cu cele cu privire la care s-a pronunțat tribunal d'arrondissement de Luxembourg, Tribunalul ar fi încălcat principiul cooperării loiale prin efectuarea unei aprecieri total diferite a acelorași fapte.

29. Pe de altă parte, la punctul 35 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi contrazis concluziile tribunal d'arrondissement de Luxembourg atunci când a considerat că „gestionarea oricărui sistem de concedii se întemeiază pe obligația superiorului ierarhic de a verifica prezența personalului aflat sub autoritatea sa și de a se asigura că orice absență este conformă cu reglementarea aplicabilă referitoare la concedii” și că „[a]ceastă obligație nu este afectată de eventuala lipsă a unui sistem integrat care să permită să se verifice, în mod independent de superiorul ierarhic, că numărul de zile de concediu declarate ca fiind neefectuate la sfârșitul fiecărui an corespunde realității”.

30. În sfârșit, Tribunalul nu ar fi respectat hotărârea din 2 octombrie 2008, în măsura în care acesta a considerat, la punctul 38 din hotărârea atacată, că „deficiențele sistemului Curții de Conturi de înregistrare și de supraveghere a concediilor aplicabil la data la care au avut loc faptele nu ar putea justifica încetarea oricărei investigații sau urmăriri împotriva [recurenteii]”, în condițiile în care tocmai caracterul deficitar al sistemului Curții de Conturi de gestionare a concediilor este cel care ar fi condus la achitarea recurenteii.

31. Ca răspuns la aceste argumente, Curtea de Conturi afirmă că al doilea motiv se întemeiază pe o încălcare a rolurilor respective ale instituțiilor în cauză, precum și a sferei de aplicare a articolului 4 alineatul (3) TUE. Astfel, Tribunalul nu ar fi reevaluat hotărârea din 2 octombrie 2008 și nici nu ar fi pus în discuție soluția acesteia. Diferența de apreciere a anumitor fapte s-ar explica prin contextul diferit al celor două litigii, și anume, pe de o parte, o procedură penală care intră sub incidența dreptului național și, pe de altă parte, o acțiune în răspundere extracontractuală în temeiul dreptului Uniunii.

32. Prin intermediul celui de al treilea motiv, recurenta susține că hotărârea atacată este afectată de un viciu de necompetență a Tribunalului, având în vedere faptul că acesta a soluționat probleme care depășeau competențele care îi sunt atribuite prin tratate.

6 — C-432/04, Rec., p. I-6387.

33. Pe de o parte, chiar dacă acesta recunoaște, la punctul 46 din hotărârea atacată, că revine exclusiv autorităților judiciare naționale sarcina de a examina acuzațiile pe plan penal, Tribunalul ar fi depășit competențele care îi sunt atribuite prin tratate prin efectuarea, la punctul 45 din hotărârea atacată, a unei aprecieri pe fond în ceea ce privește motivul de achitare întemeiat pe existența unei îndoieli.

34. Pe de altă parte, Tribunalul ar fi depășit de asemenea limitele competenței sale prin afirmațiile cuprinse la punctul 47 din hotărârea atacată. Astfel, Curtea fiind singura instituție competentă să se pronunțe cu privire la răspunderea disciplinară care decurge din comportamentul membrilor Curții de Conturi, Tribunalul, ca și această din urmă instituție în scrisoarea din 13 mai 2004, nu era competent să exprime, în ceea ce o privește pe recurentă, nici măcar o bănuială care să permită să se întrevadă un comportament inacceptabil al acesteia.

35. Curtea de Conturi răspunde că acest al treilea motiv trebuie respins ca în parte inadmisibil, în măsura în care reiterează pur și simplu argumentele prezentate în primă instanță în ceea ce privește scrisoarea din 13 mai 2004, și în parte nefondat.

36. În această ultimă privință, Curtea de Conturi susține încă o dată că Tribunalul nu a pus în niciun mod în discuție hotărârea din 2 octombrie 2008. Evaluarea aceluiași comportament ar putea conduce la concluzii diferite în funcție de instanța corespunzătoare.

37. Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurenta susține că Tribunalul a interpretat și a pus în aplicare în mod greșit condițiile de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii. Astfel, în ceea ce privește problema utilizării unui document fals, Tribunalul ar fi adăugat o condiție suplimentară care nu este necesară („reaua-credință”), concluzionând, la punctul 32 din hotărârea atacată, că „eventuala transmitere a documentului în discuție de către Curtea de Conturi fie către OLAF, fie către autoritățile luxemburgheze nu înseamnă că instituția a acționat cu rea-credință în ceea ce privește autenticitatea semnăturii reclamantei”.

38. În plus, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept și în ceea ce privește interpretarea articolului 2 al doilea paragraf din Decizia 99/50 coroborat cu articolul 4 primul paragraf din aceasta, în măsura în care a concluzionat că simpla comunicare către recurentă a existenței unei investigații interne efectuate de OLAF era suficientă și că nu era, prin urmare, necesar să o informeze cu privire la investigația preliminară efectuată de Curtea de Conturi.

39. Potrivit Curții de Conturi, afirmațiile conținute în acest al patrulea motiv trebuie declarate inadmisibile, întrucât acestea implică, pe de o parte, să se solicite Curții să reexamineze faptele din speță și, pe de altă parte, o simplă reiterare a argumentelor prezentate în primă instanță, în special în ceea ce privește motivul referitor la lipsa unei notificări cu privire la investigația preliminară.

40. Pe fond, Tribunalul nu ar fi adăugat, la punctul 32 din hotărârea atacată, nicio condiție suplimentară referitoare la răspunderea extracontractuală a Uniunii, afirmând că simpla transmitere a unui document către OLAF sau către autoritățile luxemburgheze nu era o dovadă a relei-credințe din partea Curții de Conturi în ceea ce privește autenticitatea semnăturii recurentei. De asemenea, Tribunalul nu ar fi săvârșit erori în interpretarea articolului 2 al doilea paragraf din Decizia 99/50, dat fiind că această dispoziție nu impune obligația de a comunica deschiderea unei investigații preliminare persoanei bănuite de săvârșirea de nereguli, ci prevede doar ca secretarul general să transmită fără întârziere către OLAF informațiile colectate în cadrul unei astfel de investigații.

V – **Aprecierea noastră**

41. Vom examina, într-o primă etapă, împreună primul, al doilea și al treilea motiv invocate de recurentă, în măsura în care argumentele dezvoltate în susținerea acestora se suprapun și se referă la aceleași puncte din hotărârea atacată. În continuare, vom examina, într-o a doua etapă, al patrulea motiv.

A – Cu privire la motivele întemeiate pe încălcarea prezumției de nevinovăție și pe cea a principiului cooperării locale, precum și pe necompetența Tribunalului

42. Primele trei motive privesc, în esență, repunerea în discuție a raționamentului adoptat de Tribunal la punctele 44-49 din hotărârea atacată.

43. Trebuie să se țină seama de criticile la care Tribunalul intenționa să răspundă în această parte din hotărârea atacată.

44. În primul rând, recurenta reproșează Curții de Conturi că a omis să adopte o decizie formală de achitare a acesteia cu privire la orice acuzație în privința sa în urma hotărârii din 2 octombrie 2008, din moment ce nu se făcuse dovada unor acțiuni care să justifice trimiterea cauzei la Curte în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE. În opinia ei, prin decizia amintită, Curtea de Conturi ar fi trebuit să renunțe să sesizeze Curtea în temeiul acestei din urmă dispoziții.

45. În al doilea rând, recurenta reproșează președintelui Curții de Conturi că a încălcat principiul imparțialității și obligația de solitudine prin includerea, în scrisoarea din 13 mai 2004, a unei observații nepoliticoase și superflue cu privire la poziția exprimată de majoritatea membrilor instituției.

46. În al treilea rând, recurenta susținea că, în temeiul obligației sale de solitudine, Curtea de Conturi ar fi trebuit să efectueze comunicări către presă și către instituții cu privire la achitarea sa.

47. Arătăm de la bun început că, în opinia noastră, Tribunalul a respins în mod întemeiat aceste trei pretenții ale recurente.

48. Cu toate acestea, astfel cum susține recurenta, argumentația pe care Tribunalul a dezvoltat-o la punctul 45 din hotărârea atacată ridică probleme în raport cu prezumția de nevinovăție.

49. În temeiul articolului 48 alineatul (1) din cartă, „[o]rice persoană acuzată este prezumată nevinovată până ce vinovăția va fi stabilită în conformitate cu legea”. Această dispoziție corespunde articolului 6 alineatul (2) din CEDO. Potrivit articolului 52 alineatul (3) din cartă, dreptul la prezumția de nevinovăție are același înțeles și aceeași întindere ca și dreptul corespunzător garantat de CEDO.

50. Prezumția de nevinovăție trebuie garantată atât în amonte, cât și în avalul procesului penal. Astfel, articolul 6 alineatul (2) din CEDO urmărește totodată „ca indivizii care au beneficiat de o achitare sau de o încetare a urmăririlor să nu fie tratați de agenți sau de autorități publice ca și cum ar fi de fapt vinovați de săvârșirea infracțiunii care le fusese imputată”⁷. Garantarea dreptului la prezumția de nevinovăție după o procedură penală se explică prin faptul că, „[f]ără o protecție destinată să asigure respectarea în cadrul oricărei proceduri ulterioare a unei achitări sau a unei

7 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Allen împotriva Regatului Unit din 12 iulie 2013 (§ 94).

decizii de încetare a urmăririlor penale, garanțiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 [alineatul (2) din CEDO] ar risca să devină teoretice și iluzorii. Ceea ce este în joc de asemenea odată cu finalizarea procedurii penale este reputația persoanei interesate și maniera în care aceasta este percepută de public”⁸.

51. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat astfel că „domeniul de aplicare al articolului 6 [alineatul (2) din CEDO] nu se limitează la procedurile penale care sunt pendinte, ci se poate extinde la deciziile judecătorești pronunțate după încetarea urmăririi penale [...] sau după o achitare [...], în măsura în care problemele ridicate în aceste cauze constituiau o consecință și o completare a procedurilor penale în cauză în care reclamantul avea calitatea «de acuzat»”⁹. Curtea Europeană a Drepturilor Omului urmărește să verifice, așadar, dacă, „prin maniera lor de a acționa, prin motivarea deciziilor lor sau prin limbajul utilizat în raționamentul lor”¹⁰, autoritățile și instanțele naționale care sunt chemate să se pronunțe ulterior unei hotărâri penale „au indus bănuieli cu privire la nevinovăția reclamantului și au adus astfel atingere principiului prezumției de nevinovăție”¹¹.

52. După cum decurge în special din Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului Vassilios Stavropoulos împotriva Greciei din 27 septembrie 2007, „exprimarea unor suspiciuni cu privire la nevinovăția unui acuzat nu mai este acceptabilă după o achitare rămasă definitivă”¹². Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, „odată achitarea rămasă definitivă – chiar dacă este vorba despre o achitare în aplicarea principiului *in dubio pro reo* în conformitate cu articolul 6 [alineatul (2) din CEDO] –, exprimarea unor îndoieli cu privire la vinovăție, inclusiv cele întemeiate pe motivele achitării, nu este compatibilă cu prezumția de nevinovăție”¹³.

53. În aceeași hotărâre, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că, „în temeiul principiului *in dubio pro reo*, care constituie o expresie particulară a principiului prezumției de nevinovăție, nicio diferență calitativă nu trebuie să existe între achitarea din lipsă de probe și achitarea care rezultă dintr-o constatare a nevinovăției persoanei, care nu lasă loc niciunei îndoieli. Astfel, hotărârile de achitare nu se diferențiază în funcție de motivele care sunt reținute de fiecare dată de instanța penală. Dimpotrivă, în cadrul articolului 6 [alineatul (2) din CEDO], dispozitivul unei hotărâri de achitare trebuie respectat de orice altă autoritate care se pronunță în mod direct sau incident cu privire la răspunderea penală a persoanei interesate”¹⁴.

54. Având în vedere această jurisprudență, formularea punctului 45 din hotărârea atacată ne pare contestabilă.

55. Amintim că, la acest punct, Tribunalul a subliniat mai întâi că reclamanta fusese „achitată pe baza îndoielilor care au luat naștere, potrivit hotărârii din 2 octombrie 2008, din anumite explicații furnizate de șeful de cabinet al acesteia în timpul ședinței publice”. Tribunalul a continuat arătând că, „[f]ără să fie necesar să se pronunțe cu privire la caracterul rezonabil al îndoielilor evidențiate de tribunal d’arrondissement de Luxembourg, se impune constatarea că acest motiv de achitare nu implică faptul că acuzațiile împotriva reclamantei sunt lipsite de orice temei, însă, astfel cum a arătat instanța menționată, implică faptul că acestea nu au fost dovedite dincolo de «cea mai mică îndoială»”.

8 — *Idem*.

9 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Teodor împotriva României din 4 iunie 2013 (§ 37 și jurisprudența citată).

10 — *Ibidem* (§ 40).

11 — *Idem*.

12 — § 38 și jurisprudența citată.

13 — *Idem*.

14 — Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Vassilios Stavropoulos împotriva Greciei, citată anterior (§ 39). A se vedea de asemenea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Tendam împotriva Spaniei din 13 iulie 2010 (§ 39).

56. În această parte din argumentația sa, Tribunalul se sprijină pe motivul achitării pe latură penală, insistând pe faptul că este vorba despre o achitare în aplicarea principiului *in dubio pro reo*, pentru a justifica omisiunea Curții de Conturi de a adopta o decizie formală de achitare a recurente de orice acuzație. Acesta utilizează astfel motivul achitării pentru a respinge existența unei culpe în ceea ce privește Curtea de Conturi și pentru a face să decurgă de aici o consecință asupra aprecierii pe fond a acțiunii în despăgubire. Pe scurt, raționamentul care reiese din cuprinsul punctului 45 din hotărârea atacată este cel potrivit căruia, întrucât recurenta a fost achitată în aplicarea principiului *in dubio pro reo* și acest motiv de achitare nu este suficient să invalideze acuzațiile care i s-au adus, Curtea de Conturi a refuzat în mod întemeiat să adopte o decizie formală de achitare a ei de orice acuzație în privința sa în urma hotărârii din 2 octombrie 2008.

57. Formulând argumentele în acest mod, Tribunalul creează impresia că ar considera că o achitare în aplicarea principiului *in dubio pro reo* prezintă mai puțină autoritate decât o achitare care se întemeiază pe o afirmare mai directă a nevinovăției recurente. Acesta fragilizează decizia la care a ajuns instanța penală, ceea ce contribuie în mod concomitent la apariția unor îndoieli cu privire la nevinovăția recurente.

58. Aducând astfel atingere prezumției de nevinovăție a recurente, Tribunalul a săvârșit, așadar, o eroare de drept.

59. În opinia noastră, constatarea acestei erori nu este totuși de natură să determine anularea hotărârii atacate. Astfel, trebuie amintit că, dintr-o jurisprudență constantă reiese că, dacă motivele unei hotărâri a Tribunalului relevă o încălcare a dreptului Uniunii, însă dispozitivul acesteia apare ca fiind temeinic pentru alte motive de drept, recursul trebuie respins¹⁵.

60. Subliniem în această privință că Tribunalul a arătat în mod întemeiat, la punctul 46 din hotărârea atacată, că „revine exclusiv autorităților judiciare naționale sarcina de a examina acuzațiile pe plan penal și Curții, de a le aprecia pe plan disciplinar în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE”. Tribunalul a dedus de aici în mod întemeiat că „Curtea de Conturi nu era, așadar, competentă să se pronunțe în această privință”.

61. Astfel, este evident că Curtea de Conturi nu este competentă să adopte o decizie de achitare, indiferent dacă se realizează pe plan penal sau pe plan disciplinar. Pe de altă parte, Curtea de Conturi nu era nicidecum obligată să procedeze la publicarea achitării recurente. Tribunalul a respins, așadar, în mod întemeiat aceste două pretenții ale reclamantei pe baza argumentelor indicate la punctul 46 din hotărârea atacată.

62. Singura competență a Curții de Conturi în contextul prezentei cauze era de a decide să sesizeze sau să nu sesizeze Curtea în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE pentru ca aceasta să se pronunțe cu privire la existența unei încălcări care decurge din funcția de membru al Curții de Conturi în sensul acestei din urmă dispoziții.

63. În această privință, subliniem că raționamentul Tribunalului ar fi fost în același timp mai convingător și mai complet în cazul în care ar fi pus mai mult accentul pe caracterul autonom al procedurilor penale și disciplinare.

64. Astfel, atât în primă instanță, cât și în stadiul prezentului recurs, argumentele recurente au fost în mare parte întemeiate pe ideea că ar exista într-o anumită măsură o relație automată între existența unei achitării pe latură penală și adoptarea de către Curtea de Conturi a unei decizii prin care aceasta ar renunța să sesizeze Curtea în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE.

15 — A se vedea printre altele Hotărârea din 19 aprilie 2012, Artegodan/Comisia (C-221/10 P, punctul 94 și jurisprudența citată).

65. Aceste argumente ale recurenței sunt fundamentale eronate, după cum se poate deduce atât din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și din cea a Curții noastre.

66. În primul rând, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la prezumția de nevinovăție în cazul achitării pe latură penală sau încetarea urmăririi penale nu împiedică în niciun mod angajarea ulterioară, pe baza acelorași fapte, a unor proceduri disciplinare sau a unor acțiuni în răspundere.

67. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis astfel că organele disciplinare pot aprecia în mod independent faptele din cauzele prezentate în fața lor atunci când elementele constitutive ale infracțiunilor penale și ale abaterilor disciplinare nu sunt identice¹⁶. În acest context, constatarea potrivit căreia faptele nu li se poate atribui calificarea de infracțiune penală nu împiedică declanșarea unei proceduri disciplinare pe baza acelorași fapte. Din punctul de vedere al dreptului la prezumția de nevinovăție, singura limită este ca, în timpul procedurii disciplinare, nevinovăția pe plan penal a persoanei în cauză să nu fie repusă în discuție.

68. În plus, în materie de acțiuni în despăgubire, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis, în Hotărârea Ringvold împotriva Norvegiei din 11 februarie 2003¹⁷, că „problema reparării trebuia să facă obiectul unei analize juridice distincte, întemeiată pe criterii și pe cerințe în materie de probe care diferă cu privire la mai multe puncte importante de cele aplicabile în domeniul răspunderii penale”¹⁸. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat astfel că, „dacă achitarea pronunțată pe latură penală nu trebuie să fie repusă în discuție în cadrul procedurii în reparare, acest lucru nu trebuie să se opună stabilirii, pe baza unor standarde de probă mai puțin stricte, a unei răspunderi civile care implică obligația de a plăti o despăgubire în temeiul acelorași fapte”¹⁹.

69. În al doilea rând, potrivit unei logici comparabile, Curtea a pus accentul, în Hotărârea Comisia/Cresson, citată anterior, pe caracterul autonom, pe de o parte, al procedurilor penale și, pe de altă parte, al procedurii întemeiate pe articolul 213 alineatul (2) CE, prin care se urmărește să se sancționeze încălcarea obligațiilor care decurg din funcția de membru al Comisiei Europene.

70. În această hotărâre, Curtea a considerat astfel că nu era „legată de calificarea juridică a faptelor efectuată în cadrul procedurii penale”²⁰ și că îi revenea, „în plenitudinea puterii sale de apreciere, să analizeze dacă faptele reproșate în cadrul unei proceduri întemeiate pe articolul 213 alineatul (2) CE [constituiau] o încălcare a obligațiilor care decurg din funcția de membru al Comisiei”²¹. Curtea a concluzionat de aici că decizia camerei de consiliu a tribunal de première instance de Bruxelles [Tribunalul de Primă Instanță din Bruxelles] (Belgia) de constatare a lipsei de acuzații împotriva doamnei Cresson nu era obligatorie pentru ea²².

71. Acest raționament, întemeiat pe caracterul autonom al procedurilor penale și disciplinare, este transpozabil în procedura care era prevăzută, la data la care au avut loc faptele, la articolul 247 alineatul (7) CE și care figurează în prezent la articolul 286 alineatul (6) TFUE. Decurge de aici că, din moment ce ar fi chemată să examineze dacă un membru al Curții de Conturi a încălcat sau nu a încălcat obligațiile care decurg din funcția sa, Curtea nu ar fi ținută de o hotărâre penală de achitare a persoanei în discuție.

16 — A se vedea printre altele Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Vanjak împotriva Croației din 14 ianuarie 2010 (§ 69-72).

17 — *Recueil des arrêts et des décisions*, 2003-II.

18 — § 38.

19 — *Idem*.

20 — Punctul 121.

21 — *Idem*.

22 — Punctul 122.

72. Pe același fundament întemeiat pe caracterul autonom al procedurilor penale și disciplinare, Curtea de Conturi, în calitate de autoritate de sesizare a Curții, nu poate fi ținută de o astfel de hotărâre penală. În special, pentru a răspunde cu claritate la argumentele recurente, existența unei achitări pe latură penală nu împiedică în niciun mod Curtea de Conturi să sesizeze Curtea în temeiul articolului 286 alineatul (6) TFUE. Într-o astfel de situație, Curtea de Conturi își păstrează puterea de apreciere în ceea ce privește sesizarea eventuală a Curții.

73. Deducem din aceste elemente că procedura penală în fața unei instanțe naționale și procedura prevăzută la articolul 247 alineatul (7) CE, ulterior la articolul 286 alineatul (6) TFUE, sunt diferite nu numai în ceea ce privește obiectul și finalitatea acestora, dar și în ceea ce privește natura și nivelul de probă necesar. Cele două proceduri, chiar dacă s-ar întemeia pe aceleași circumstanțe de fapt, sunt independente, astfel încât, sub rezerva de a nu repune în discuție aprecierea instanței penale, o achitare pe plan penal nu împiedică în niciun mod Curtea de Conturi să sesizeze Curtea și nici pe aceasta din urmă să se pronunțe cu privire la existența unei încălcări a obligațiilor care decurg din funcția de membru al Curții de Conturi.

74. În speță, reiese din dosar că tribunal d'arrondissement de Luxembourg a considerat, în hotărârea sa din 2 octombrie 2008, că nu se putea aplica faptelor, astfel cum erau dovedite, calificarea de infracțiune penală în sensul legii luxemburgheze.

75. Aprecierea efectuată de tribunal d'arrondissement de Luxembourg nu înseamnă însă că Curtea de Conturi era obligată să considere că era împiedicată să sesizeze Curtea cu privire la încălcările referitoare la gestionarea concediilor. Astfel, pe de o parte, gradul de precizie a faptelor sau a probelor care este necesar pentru calificarea drept infracțiune penală nu este în mod necesar același cu cel care este necesar pentru constatarea existenței unei încălcări a atribuțiilor care revin membrilor Curții de Conturi. Pe de altă parte și în orice caz, ar reveni numai Curții, din moment ce aceasta ar fi sesizată în temeiul articolului 286 alineatul (6) TFUE, să aprecieze întinderea autorității de lucru judecat care ar trebui recunoscută, după caz, unei hotărâri penale naționale.

76. Rezultă că refuzul Curții de Conturi de a adopta o decizie formală de achitare și de a admite o legătură automată între achitarea pe latură penală și sesizarea Curții în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE era perfect justificat și nu poate fi repus în discuție în cadrul prezentului recurs susținându-se că respingerea de către Tribunal a pretenției reclamantei prin care urmărea să se constate caracterul nelegal al unui astfel de refuz ar constitui o încălcare a prezumției de nevinovăție sau o încălcare a principiului cooperării loiale.

77. În conformitate cu caracterul autonom al procedurilor penale și disciplinare și în exercitarea puterii sale de apreciere, Curtea de Conturi a urmărit să stabilească, pe baza informațiilor de care dispunea, dacă faptele reproșate recurente prezentau un nivel de gravitate suficient²³ pentru a sesiza Curtea în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE. După cum dovedește scrisoarea sa din 7 iulie 2009, atunci când a decis să nu sesizeze Curtea cu privire la aspectul referitor la gestionarea concediilor, Curtea de Conturi nu a ținut seama doar de achitarea recurente pe plan penal. Aceasta a luat de asemenea în considerare și alți parametri²⁴.

78. Vom examina acum criticile pe care recurenta le-a formulat în privința punctului 47 din hotărârea atacată.

23 — Hotărârea Comisia/Cresson, citată anterior (punctul 72).

24 — Acești alți parametri, care figurează la punctul 48 din această scrisoare, sunt următorii: „faptul că, ținând seama de rambursarea sumei plătite fără a fi datorată domnului Koutsouvelis, niciun prejudiciu nu a fost cauzat bugetului comunitar”, „timpul scurs de la evenimentele în cauză”, „infirmitatea” reclamantei, precum și „stresul care [i]-a fost cauzat de durata procedurii penale”.

79. La acest punct, Tribunalul răspunde la argumentele reclamantei potrivit cărora președintele Curții de Conturi ar fi încălcat principiul imparțialității și obligația de solitudine incluzând, în scrisoarea sa din 13 mai 2004, o observație nepoliticoasă și superfluă cu privire la poziția exprimată de majoritatea membrilor instituției.

80. Potrivit recurenței, Tribunalul ar fi depășit limitele competenței sale și ar fi susținut o interpretare eronată a sferei de competență a Curții de Conturi atunci când a considerat, la punctul menționat, că „nu era inadecvat ca președintele Curții de Conturi să indice reclamantei că marea majoritate a membrilor instituției au considerat comportamentul său inacceptabil, împiedicând astfel ca lipsa unei sesizări a Curții să poată fi interpretată ca o pretinsă contestare a exactității faptelor reproșate”.

81. Trebuie să se precizeze că fragmentul din scrisoarea din 13 mai 2004 care conține observația criticată privește numai afirmațiile referitoare la împrumuturile personale în favoarea recurenței. Această parte a cauzei nu era inclusă în procedura penală care a condus la pronunțarea hotărârii din 2 octombrie 2008. Achitarea de care a beneficiat recurenta pe plan penal nu este luată, așadar, în considerare în cadrul examinării punctului 47 din hotărârea atacată.

82. În aceste condiții, Tribunalul a rămas, în opinia noastră, în sfera sa de competență atunci când a considerat, pe de o parte, că lipsa sesizării Curții nu echivala cu contestarea exactității faptelor și, pe de altă parte, că președintele Curții de Conturi putea formula la adresa recurenței comentariul criticat.

83. Astfel, aprecierea conținută la punctul 47 din hotărârea atacată constituie un răspuns al Tribunalului la afirmația recurenței potrivit căreia observația pe care președintele Curții de Conturi a inclus-o în scrisoarea din 13 mai 2004 ar fi încălcat principiul imparțialității și obligația de solitudine. Prin urmare, pronunțându-se cu privire la acest aspect în cadrul acțiunii în răspundere extracontractuală cu care era sesizat, Tribunalul nu a depășit limitele competenței sale.

84. În plus, lipsa unei sesizări a Curții de către Curtea de Conturi reprezintă expresia faptului că toți membrii acestei din urmă instituții nu au apreciat că încălcarea în discuție prezenta un nivel de gravitate suficient pentru a sesiza Curtea în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE. Constatarea potrivit căreia nu s-a întrunit unanimitatea cu privire la acest aspect nu înseamnă lipsa oricărei încălcări. În această privință, trebuie amintit, prin analogie cu procedura care vizează membrii Comisiei, că, în Hotărârea Comisia/Cresson, citată anterior, Curtea a precizat că o condamnare în temeiul articolului 213 alineatul (2) CE ar necesita existența unei încălcări cu un anumit nivel de gravitate²⁵. Președintele Curții de Conturi putea, așadar, în cadrul competenței sale și fără a încălca principiul imparțialității sau obligația de solitudine, să explice recurenței rezultatul votului și să o informeze că majoritatea membrilor Curții de Conturi consideraseră că comportamentul acesteia, chiar dacă nu fusese considerat în unanimitate suficient de grav pentru a justifica sesizarea Curții în temeiul articolului 247 alineatul (7) CE, era absolut inadecvat. Pe de altă parte, trebuie să se precizeze că scrisoarea din 13 mai 2004 era adresată numai recurenței și că niciun element din dosar nu arată că scrisoarea menționată a fost comunicată altor persoane în afara destinatarului său.

85. Considerăm, așadar, că Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept în ceea ce privește raționamentul dezvoltat la punctul 47 din hotărârea atacată. Vom arăta numai că Tribunalul ar fi trebuit în mod riguros mai degrabă să reia calificarea comportamentului reclamantei astfel cum figura în scrisoarea din 13 mai 2004, și anume un comportament „absolut inadecvat”²⁶, decât să califice acest comportament ca „inacceptabil”. Această diferență de formulare nu este totuși suficientă, în opinia noastră, pentru a constata existența unei erori de drept. Observăm de altfel că recurenta s-a limitat, cu privire la acest punct, să formuleze o observație în cererea sa, fără a deduce de aici o consecință directă în ceea ce privește existența unei erori de drept²⁷.

25 — Punctul 72.

26 — A se vedea punctul 8 din hotărârea atacată.

27 — A se vedea nota de subsol 1 din cerere.

86. În sfârșit, considerăm că punctele 35 și 38 din hotărârea atacată sunt exceptate de la orice critică în raport cu principiul cooperării loiale. Astfel, în mod întemeiat și fără a repune în discuție hotărârea din 2 octombrie 2008, Tribunalul a considerat, în esență, că deficiențele sistemului Curții de Conturi de înregistrare și de supraveghere a concediilor, pe de o parte, nu afectează obligația superiorului ierarhic de a verifica prezența personalului care se află sub autoritatea sa și de a se asigura că orice absență este conformă cu reglementarea referitoare la concedii și, pe de altă parte, nu ar putea justifica încetarea oricărei investigații sau urmăriri penale împotriva recurentei.

87. Întrucât examinarea primului, a celui de al doilea și a celui de al treilea motiv invocate de recurentă nu ne determină să propunem Curții să anuleze hotărârea atacată, urmează să examinăm în continuare al patrulea motiv.

B – Cu privire la al patrulea motiv, referitor la o interpretare și la o aplicare eronată a dreptului Uniunii în ceea ce privește condițiile răspunderii extracontractuale a Uniunii și Decizia 99/50

88. Potrivit recurentei, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept în interpretarea articolului 2 al doilea paragraf din Decizia 99/50 coroborat cu articolul 4 primul paragraf din aceasta, în măsura în care a concluzionat că simpla comunicare către reclamantă a existenței unei investigații interne efectuate de OLAF era suficientă și că nu era, prin urmare, necesar să o informeze cu privire la ancheta preliminară efectuată de Curtea de Conturi.

89. Contrar susținerilor recurentei, Tribunalul a considerat în mod întemeiat, în opinia noastră, la punctele 29 și 30 din hotărârea atacată, că articolul 4 din Decizia 99/50 nu obliga Curtea de Conturi să divulge recurentei conținutul dosarului de investigație preliminară întocmit în temeiul articolului 2 din aceeași decizie și nici să o asculte înainte de a transmite acest dosar către OLAF.

90. Articolul 2 al doilea paragraf din Decizia 99/50 stabilește în sarcina secretarului general obligația de a transmite fără întârziere către OLAF orice element de fapt care să permită să se prezume existența unor nereguli și de a efectua o investigație preliminară, fără a aduce atingere investigațiilor interne efectuate de OLAF.

91. Astfel cum a subliniat Tribunalul la punctul 29 din hotărârea atacată, investigația preliminară la care se referă această dispoziție are drept obiect, pe de o parte, să permită secretarului general să aprecieze dacă elementele aduse la cunoștința sa permit să se prezume existența unor nereguli care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii și, pe de altă parte, să transmită către OLAF, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1073/1999, un dosar care să permită acestuia din urmă să aprecieze dacă este necesar să înceapă o investigație internă în temeiul articolului 5 al doilea paragraf din același regulament.

92. Investigația preliminară constituie astfel etapa în cursul căreia informațiile referitoare la pretinse nereguli sunt colectate și fac obiectul unor verificări pentru a aprecia dacă o investigație internă trebuie declanșată. Cu alte cuvinte, informațiile care vin în sprijinul unor asemenea afirmații trebuie verificate pentru a aprecia caracterul lor plauzibil înainte de a le comunica autorităților competente pentru a efectua o investigație internă, în speță OLAF.

93. În măsura în care investigația preliminară nu are vocația să conducă la adoptarea unor concluzii care vizează persoana în discuție, Tribunalul a constatat în mod întemeiat, la punctul 29 din hotărârea atacată, că obligația care decurge din a doua teză a articolului 4 primul paragraf din Decizia 99/50 nu privește acțiunile secretarului general în cadrul articolului 2 din aceeași decizie.

94. În timpul acestei etape prealabile de colectare și de evaluare a informațiilor care vin în sprijinul pretinselor nereguli, riscurile de presiune asupra martorilor sunt deosebit de ridicate. Prin urmare, este necesar să nu se împiedice examinarea veridicității și nici eficacitatea investigației preliminare.

95. În această privință, trebuie să se arate că articolul 4 primul paragraf prima teză din Decizia 99/50, în măsura în care se poate considera că această dispoziție privește atât investigația internă, cât și investigația preliminară, prevede că norma potrivit căreia persoana vizată de pretensele nereguli trebuie informată fără întârziere cu privire la posibilitatea implicării personale a acesteia conține o atenuare importantă, și anume că această informare se aplică „atât timp cât acest lucru nu riscă să prejudicieze investigația”.

96. Este cert că, prin scrisorile din 8 și din 26 aprilie 2002, recurenta a fost informată cu privire la începerea investigației OLAF, cu privire la obiectul acesteia din urmă, cu privire la identitatea anchetatorilor și cu privire la faptul că aceștia o vor invita să coopereze la investigația amintită. Pe de altă parte, recurenta a fost informată, prin scrisoarea din 26 aprilie 2002, cu privire la faptul că o investigație preliminară fusese efectuată de Curtea de Conturi și că un dosar referitor la aceasta fusese predat OLAF. Aceste comunicări îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 4 primul paragraf prima teză din Decizia 99/50, în măsura în care conciliază principiul unei informări rapide a persoanei în cauză cu necesitatea de a asigura eficacitatea investigației. Pe de altă parte, observăm că o informare rapidă nu este sinonimă cu o informare imediată sau concomitentă cu începerea investigației.

97. Argumentele recurente prin care se urmărește să se repună în discuție raționamentul adoptat de Tribunal la punctele 29 și 30 din hotărârea atacată nu sunt, așadar, întemeiate.

98. Aceeași situație se regăsește în cazul criticii potrivit căreia Tribunalul ar fi interpretat și ar fi pus în aplicare în mod greșit condițiile de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii la punctul 32 din hotărârea atacată. În această privință, este suficient să se arate că aprecierea Tribunalului potrivit căreia „eventuala transmitere a documentului în discuție de către Curtea de Conturi fie către OLAF, fie către autoritățile luxemburgheze nu înseamnă că instituția a acționat cu rea-credință în ceea ce privește autenticitatea semnăturii recurente” a fost formulată cu titlu subsidiar. Astfel, Tribunalul a constatat, cu titlu principal, că nu se stabilise că documentul în litigiu, a cărui autenticitate a semnăturii era contestată, fusese transmis OLAF sau autorităților luxemburgheze. În lipsa oricărei repuneri în discuție a acestei din urmă constatări, această ultimă critică trebuie considerată inoperantă.

99. Din aceste considerații rezultă că al patrulea motiv trebuie respins ca nefondat. În consecință, recursul trebuie respins.

VI – Concluzie

100. Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, propunem Curții:

- respingerea recursului și
- obligarea doamnei Kalliopi Nikolaou la plata cheltuielilor de judecată.